

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1986-1987

25 MEI 1987

WETSONTWERP

tot wijziging van artikel 16 van de wet
van 12 april 1965 betreffende het vervoer
van gasachtige produkten en andere
door middel van leidingen

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR HET BEDRIJFSLEVEN (1)

UITGEBRACHT
DOOR DE HEER VAN ROMPAEY

DAMES EN HEREN,

Uw Commissie heeft dit ontwerp onderzocht tijdens haar vergadering van 13 mei 1987.

In toepassing van artikel 19, 3° van het Reglement van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, heeft zij er tijdens de volgende vergadering van 19 mei 1987 over gestemd.

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Vankeirsbilck.

A. — Vaste leden :

C. V. P. HH. De Roo, Dupré, Moors, Vangronsveld, Vankeirsbilck, Van Rompaey;
P. S. HH. Coëme, Collart, Tasset, Thomas;
S. P. HH. Claes, De Batselier, Mevr. Detrye, H. De Weirde;
P. R. L. HH. Kubla, Lagneau, L. Michel;
P. V. V. HH. Cortois, Sprockeels;
P. S. C. HH. Gendebien, Lestienne;
V. U. HH. Desayere, P. Peeters.

B. — Plaatsvervangers :

HH. Ansoms, Beerden, Bourgeois, Declercq, Vandebosch, Van Parys, Van Rompuy;
HH. W. Burgeon, Busquin, Delizée, Eerdeken, Urbain;
HH. Colla, Galle, Peuskens, Vandenbroucke, Willockx;
HH. Cornet d'Elzius, De Decker, Petitjean, Pivin;
HH. Denys, Verberckmoes, Vermeiren;
HH. du Monceau de Bergendal, Tilquin, Wauthy;
HH. Gabriels, Schiltz, F. Vansteenkiste.

Zie :

- 831 - 86 / 87 :

— N° 1 : Wetsontwerp.

Chambre des Représentants

SESSION 1986-1987

25 MAI 1987

PROJET DE LOI

modifiant l'article 16
de la loi du 12 avril 1965
relative au transport de produits gazeux
et autres par canalisations

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE L'ECONOMIE (1)

PAR
M. VAN ROMPAEY

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre Commission a examiné ce projet au cours de sa réunion du 13 mai 1987.

En application de l'article 19, 3° du Règlement de la Chambre des représentants, elle a procédé au vote sur ledit projet au cours de sa réunion suivante, qui a eu lieu le 19 mai 1987.

(1) Composition de la Commission :

President : M. Vankeirsbilck.

A. — Membres effectifs :

C. V. P. MM. De Roo, Dupré, Moors, Vangronsveld, Vankeirsbilck, Van Rompaey;
P. S. MM. Coëme, Collart, Tasset, Thomas;
S. P. MM. Claes, De Batselier, Mme Detrye, M. De Weirde;
P. R. L. MM. Kubla, Lagneau, L. Michel;
P. V. V. MM. Cortois, Sprockeels;
P. S. C. MM. Gendebien, Lestienne;
V. U. MM. Desayere, P. Peeters.

B. — Suppléants :

MM. Ansoms, Beerden, Bourgeois, Declercq, Vandebosch, Van Parys, Van Rompuy;
MM. W. Burgeon, Busquin, Delizée, Eerdeken, Urbain;
MM. Colla, Galle, Peuskens, Vandenbroucke, Willockx;
MM. Cornet d'Elzius, De Decker, Petitjean, Pivin;
MM. Denys, Verberckmoes, Vermeiren;
MM. du Monceau de Bergendal, Tilquin, Wauthy;
MM. Gabriels, Schiltz, F. Vansteenkiste.

Voir :

- 831 - 86 / 87 :

— N° 1 : Projet de loi.

1. — UITEENZETTING VAN DE STAATSSECRETARIS VOOR ENERGIE

De evolutie op het vlak van de technische uitrusting van ondernemingen van werken, waardoor steeds vaker gebruik gemaakt wordt van mechanische werktuigen, heeft het gevaar voor beschadiging van leidingen, bestemd voor het vervoer van allerlei produkten gevoelig doen toenemen.

Wat de beveiliging van vervoersinstallaties van gasachtige produkten en andere betreft, oordeelde de Regering oorspronkelijk dat de wet van 12 april 1965 een voldoende rechtsgrond vormde voor de uitvaardiging van een koninklijk besluit waarbij aan de ondernemers van graafwerken bepaalde verplichtingen zouden worden opgelegd.

De Raad van State is die zienswijze in zijn advies over het bedoelde ontwerp van koninklijk besluit evenwel niet bijgetreden. Volgens de Raad betreft de wet van 12 april 1965 « in essentie enkel de rechten en verplichtingen van de bouwers en exploitanten van die leidingen en van de eigenaars van de erbij betrokken gronden » (Stuk n° 831/1, blz. 3). Teneinde bij koninklijk besluit ook de bouwheren en aannemers van werken aan specifieke veiligheidsvoorschriften te kunnen onderwerpen, acht de Raad de invoeging in de wet van 12 april 1965 van een uitdrukkelijke delegatie aan de Koning noodzakelijk.

De Regering heeft zich bij dit advies aangesloten. Ook wat de formulering van het enig artikel van het wetsontwerp betreft, werd de door de Raad van State voorgestelde tekst overgenomen.

II. BESPREKING

1. De aansprakelijkheid van de aannemers van grondwerken

Meerdere commissieleden wijzen erop dat de leidingen zich niet steeds bevinden op de plaatsen aangeduid volgens plan. Worden de aannemers verplicht om naast de raadpleging van de plannen bijkomende maatregelen te treffen vooraleer de werken aan te vatten? Zijn zij aansprakelijk voor de schade veroorzaakt door werkzaamheden die volgens de bestaande plannen werden uitgevoerd?

De Staatssecretaris voor Energie antwoordt dat de voorgestelde regeling ontleend is aan die welke reeds geldt voor de telefoonleidingen. Volgens een constante rechtspraak kunnen aannemers die navraag hebben gedaan over de aanwezigheid en de ligging van telefoonkabels en die volgens plan hebben gewerkt, niet aansprakelijk worden gesteld voor de beschadiging van verkeerd aangeduide leidingen. Hij meent dat zich eenzelfde jurisprudentie zal vormen voor de leidingen bestemd voor het vervoer van gasachtige produkten en andere.

Voor de schade aan leidingen voor vervoer van energieprodukten zal de aansprakelijkheid van de aannemers bewezen zijn, wanneer blijkt dat zij de voorschriften inzake raadpleging niet in acht genomen hebben.

De Staatssecretaris heeft geen kennis van ernstige ongevallen door beschadiging van leidingen voor het vervoer van gasachtige produkten en van gerechtelijke uitspraken daaromtrent.

2. De noodzaak van een algemeen leidingenplan

Er wordt gepleit voor de totstandkoming van een algemeen plan van de ondergrondse leidingen.

I. — EXPOSE INTRODUCTIF DU SECRETAIRE D'ETAT A L'ENERGIE

L'évolution de l'équipement technique des entreprises de travaux, qui sont de plus en plus mécanisées, a sensiblement accru les risques de dégradations aux canalisations destinées au transport de divers produits.

Le Gouvernement avait estimé initialement que la loi du 12 avril 1965 constituait, en matière de protection des installations de transport de produits gazeux et autres, une base juridique suffisante pour prendre un arrêté royal imposant certaines obligations aux entrepreneurs de travaux de terrassement.

Le Conseil d'Etat ne s'est toutefois pas rallié à ce point de vue dans son avis relatif à l'arrêté royal en projet. Le Conseil d'Etat estime en effet que « dans son essence, la loi du 12 avril 1965 concerne uniquement les droits et obligations des constructeurs et exploitants de ces canalisations ainsi que les droits et obligations des propriétaires des terrains en cause » (Doc. n° 831/1, p. 3). Le Conseil d'Etat a estimé que pour imposer des conditions spécifiques de sécurité aux maîtres d'ouvrage et aux entrepreneurs par arrêté royal, il était nécessaire d'inscrire une délégation explicite au Roi dans la loi du 12 avril 1965.

Le Gouvernement s'est rallié à cet avis et a également adopté la formulation de l'article unique proposée par le Conseil d'Etat.

II. DISCUSSION

1. La responsabilité des entrepreneurs de travaux

Plusieurs membres soulignent que les canalisations ne se trouvent pas toujours aux endroits indiqués par les plans. Les entrepreneurs devront-ils prendre des précautions autres que celle de consulter les plans avant de commencer les travaux? Sont-ils responsables des dégâts occasionnés par des travaux effectués selon les plans existants?

Le Secrétaire d'Etat à l'Energie répond que la réglementation proposée est dérivée de celle qui s'applique déjà aux lignes téléphoniques. Selon une jurisprudence constante, les entrepreneurs qui se sont enquis de la présence et de la situation des câbles de téléphone et qui ont effectué les travaux selon les plans ne peuvent être tenus pour responsables des dégâts occasionnés à des câbles mal répertoriés. Il estime qu'une jurisprudence similaire se formera en ce qui concerne les canalisations destinées au transport de produits gazeux et autres.

En ce qui concerne les dégâts causés aux canalisations de transport de produits énergétiques, la responsabilité des entrepreneurs sera établie lorsqu'il s'avérera que ceux-ci n'auront pas respecté les prescriptions en matière de consultation des plans.

Le Secrétaire d'Etat n'a pas connaissance d'accidents graves résultant de l'endommagement de canalisations destinées au transport de produits gazeux ni de décisions judiciaires à ce sujet.

2. Plan général des canalisations

Il conviendrait d'établir un plan général des canalisations souterraines.

Mits aanwending van de modernste technieken van computer gestuurde opsporing, is het zelfs niet nodig daartoe de ondergrond open te leggen. Dergelijke projecten van spits technologie zouden van overheidswege meer moeten worden gestimuleerd.

Na het aanleggen van zo'n «kadaster van de ondergrond», blijft er nog het probleem van het rationeel beheer van het leidingennet. Momenteel ontbreekt het aan coördinatie tussen de talloze bevoegde instanties. Zo zou er op gemeentelijk vlak — zoals dat thans reeds het geval is voor de rioleringen — een betere coördinatie tussen de maatschappijen van allerlei nutsvoorzieningen moeten worden opgelegd.

In andere landen — onder meer in Zwitserland — werd een net van kanalen aangelegd, waarin de verschillende (onderling verenigbare) leidingen in een gezamenlijke nutsvoorzieningsbuis werden samengebracht. Is dergelijke oplossing voor België dan een utopie?

De Staatssecretaris voor Energie betreurt eveneens het bestaan van verschillen tussen de planmatige aanduiding en de werkelijke ligging van de ondergrondse leidingen.

Hij is principieel ook voorstander van het opstellen van een realistisch leidingenplan. Hij heeft in dat verband onlangs een Nederlands bedrijf bezocht, dat reeds zeer ver gevorderd is in de moderne technieken van opsporing. De oprichting in België van een dochteronderneming van dit bedrijf is niet uitgesloten.

De concrete beslissing tot het opstellen van een leidingenplan hangt uiteraard nauw samen met de wijze van financiering ervan. Momenteel wordt nagegaan welke instanties daarbij moeten worden betrokken (de gemeenten, de transportmaatschappijen, enz.).

De eventuele co-financiering door de gemeenten wordt door meerdere leden sceptisch onthaald. Vele leidingen werden immers aan de gemeenten opgedrongen door hogere instanties. Het lijkt hen dan ook niet billijk de nieuwe kosten af te wentelen op de gemeenten.

3. Draagwijdte van de voorgestelde wetswijziging en afbakening van de bevoegdheden tussen de nationale en regionale overheden

Beoogt het enig artikel van onderhavig wetsontwerp alle soorten van vervoer door middel van leidingen — o.m. de ethyleenpijpleiding (o.m. tussen Antwerpen en Félu) en de leidingen voor industriële afval —, of heeft het een beperkter draagwijdte?

Er wordt ook op gewezen dat het beheer van afvalstoffen een regionale bevoegdheid is.

De Staatssecretaris voor Energie verduidelijkt dat het ontwerp beperkt is tot de leidingen voor het vervoer van energieprodukten. Hij verwijst naar punt II van het advies van de Raad van State: «het regelen van het transport van energieprodukten is tot de uitsluitende bevoegdheid van de nationale overheid blijven behoren. Regels omtrent de beveiliging van energievervoerinstallaties vallen kennelijk binnen die bevoegdheid» (Stuk n° 831/1, 1986-1987, blz. 3).

Een lid betreurt de ingewikkelde bevoegdheidsverdeling tussen de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten. Onder meer ook de doeltreffende bestrijding van de waterverontreiniging wordt daardoor bemoeilijkt.

Tenslotte wordt de vraag gesteld of de voorgestelde wetswijziging al dan niet zou gelden voor militaire installaties?

Gelet op redenen van militaire geheimhouding, antwoordt de Staatssecretaris ontkennend.

Les techniques actuelles de détection par ordinateur permettraient de dresser un tel plan sans même devoir creuser le sol. Les pouvoirs publics devraient stimuler davantage la réalisation de tels projets de technologie de pointe.

Ce «cadastre du sous-sol» étant réalisé, il resterait à résoudre le problème de la gestion rationnelle du réseau de canalisations. On constate actuellement un manque de coordination entre les nombreuses instances compétentes. Il conviendrait notamment d'organiser au niveau communal une meilleure coordination entre les différentes entreprises d'utilité publique, ainsi que cela a été fait en ce qui concerne les égouts.

D'autres pays comme la Suisse se sont dotés d'un réseau de canaux dans lequel les différentes canalisations (compatibles entre elles) ont été réunies en un seul conduit. Une telle solution serait-elle irréalisable en Belgique?

Le Secrétaire d'Etat à l'Energie déplore également que la localisation réelle des canalisations souterraines ne corresponde pas toujours aux indications des plans.

Il est également favorable en principe à l'élaboration d'un plan des canalisations réaliste. Il a visité récemment une entreprise néerlandaise qui est déjà très avancée dans le domaine des techniques de détection. Il n'est pas exclu qu'une filiale de cette entreprise soit créée en Belgique.

Il est évident que la décision de réaliser un plan des canalisations dépend étroitement du mode de financement. On examine actuellement quelles instances il convient d'associer à ce projet (les communes, les sociétés de transport, etc.).

Plusieurs membres sont sceptiques quant à un éventuel cofinancement par les communes. Ils estiment qu'il serait injuste de faire supporter ces nouvelles charges aux communes alors que de nombreuses canalisations leur ont été imposées par des instances supérieures.

3. Portée de la modification proposée et délimitation des compétences respectives des autorités nationales et régionales

L'article unique du projet de loi à l'examen vise-t-il tous les types de transport par canalisations — entre autres le pipeline pour éthylène (notamment entre Anvers et Félu) et les canalisations destinées aux déchets industriels — ou a-t-il une portée plus limitée?

Il est également souligné que la gestion des déchets relève de la compétence des autorités régionales.

Le Secrétaire d'Etat à l'Energie précise que le projet ne vise que les canalisations destinées au transport de produits énergétiques. Il renvoie à cet égard au point II de l'avis du Conseil d'Etat: «la réglementation du transport de produits énergétiques est demeurée de la compétence exclusive de l'autorité nationale. Les règles relatives à la protection des installations de transport d'énergie entrent manifestement dans cette compétence» (Doc. n° 831/1, 1986-1987, p. 3).

Un membre déplore la complexité de la répartition des compétences entre l'Etat, les Communautés et les Régions, qui complique notamment la lutte contre la pollution des eaux.

Enfin, il est demandé si la modification proposée s'applique également aux installations militaires.

Le Secrétaire d'Etat répond que cela est exclu en raison du secret militaire.

4. Noodzaak van een voorafgaande melding
aan de gemeentebesturen
van de aanvang van de werken

Een lid wijst erop dat tal van aannemers, eens zij de nodige toelatingen hebben verkregen, onaangekondigd de grondwerken aanvangen. Gelet op de belangen van de omwonenden, acht hij een wetgevend initiatief nodig om de aannemers ertoe te verplichten het gemeentebestuur tijdig te verwittigen van dag en uur van de aanvang der werken.

De Staatssecretaris voor Energie deelt die bezorgdheid, maar vraagt of dit probleem niet veeleer door de Commissie voor Binnenlandse Zaken of voor Infrastructuur dient te worden behandeld.

III. — STEMMING

Het wetsontwerp wordt eenparig aangenomen (Toepassing van artikel 19,3° van het Reglement).

De Rapporteur,

H. VAN ROMPAEY

De Voorzitter,

E. VANKEIRSBILCK

4. Nécessité d'une notification préalable
du commencement des travaux
aux administrations communales.

Un membre souligne que nombre d'entrepreneurs entament les travaux de terrassement sans avertissement dès qu'ils ont obtenu les autorisations nécessaires. Eu égard aux intérêts des riverains, il estime qu'une initiative législative est nécessaire pour obliger les entrepreneurs à informer à temps l'administration communale du jour et de l'heure du début des travaux.

Le Secrétaire d'Etat à l'Energie partage cette préoccupation, mais demande si ce problème ne devrait pas être examiné par la Commission de l'Intérieur ou la Commission de l'Infrastructure.

III. — VOTE

Le projet de loi est adopté à l'unanimité (Application de l'article 19,3° du Règlement).

Le Rapporteur,

H. VAN ROMPAEY

Le Président,

E. VANKEIRSBILCK